

Глусенко А. С.

*Національний університет державної податкової
служби України, здобувач*

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ЯК СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ ОФІЦІЙНИХ ТРАНСФЕРТІВ

Бюджетні відносини передбачають поєднання трьох поглядів на їх зміст та особливості регулювання. По-перше, це бюджет як комплексна наукова категорія, яка набуває в тому числі і відповідного правового обарвлення. По-друге, це акт про відповідний бюджет (закон України або Постанова відповідної ради). По-третє, це бюджетне право як підгалузь фінансового права.

Виходячи з цього, аналіз бюджетної системи обумовлює як існування відповідного інституту в системі сукупності бюджетно-правових норм, так і дослідження складових бюджетної системи та відносин між ними. За допомогою бюджетної системи відбувається стимулювання до економічного та раціонального використання публічних коштів. Використовуючи перерозподіл коштів як на рівні одного бюджету, так і між окремими ланками бюджетної системи, утворюється можливість стимулювати як окремі виробництва або галузі економіки, так і певні регіони. Саме з цим пов'язується соціальна спрямованість бюджетного регулювання. Виходячи із змісту ст. 1 Конституції України (Див.: ст.1 Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30). нашу державу проголошено суверенною, незалежною, демократичною, соціальною та правовою, а за частиною четвертою статті 13 Конституції України (Див.: ч.4 ст.13 Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Там само). держава забезпечує соціальну спрямованість економіки. Але реалізувати всі ці конституційні положення можна лише на підставі формування фінансового обґрунтованих потоків між ланками бюджетної системи.

Бюджетна система може набувати форму як дворівневої (йдеться, перш за все, про унітарні держави), так і багаторівневої (федерації). З частиною другою статті 2 Конституції України (Див.: ч.2 ст.2 Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30), наша держава є унітарною державою, в якій територіальний устрій ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій. В той же час, ч. 1 ст. 133 Конституції України (Див.: ст.133 Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Там само) встановлено, що систему адміністративно-територіального устрою України складають:

Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села. Це знайшло своє відображення у пункті 5 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу України, який надав визначення бюджетній системі України як сукупності державного бюджету та місцевих бюджетів, побудованої з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіального устроїв і врегульована нормами права.

Склад бюджетної системи України визначено статтею 5 Бюджетного кодексу України 2010 року (Див.: ст.5 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50. – С.1778. – Ст.572). Бюджетна система України складається з державного бюджету та місцевих бюджетів. Місцевими бюджетами є бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування. Бюджетами місцевого самоврядування є бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах). Потрібно зазначити, що зміст наведеної статті чинного Бюджетного кодексу України дещо вужчий за її назву, адже структура – «певний взаємозв'язок, взаєморозташування складових частин; побудова, устрій чого-небудь» (Большая советская энциклопедия. – М.: Изд-во «Советская энциклопедия», 1976. – Т.24-І. – С.598). Така назва статті 5 була успадкована з попередньої редакції Бюджетного кодексу України, але за змістом склад бюджетної системи України за Бюджетним кодексом України 2001 року мав суттєві відмінності. В контексті цього принципів зміни стосуються віднесення бюджетів територіальних громад районів у містах безпосередньо до складу місцевих бюджетів, а не до бюджетів місцевого самоврядування, а також через включення до складу останніх таких складових, як бюджети об'єднань міст та селищ.

Зміст міжбюджетного регулювання через використання міжбюджетних трансфертів якраз і обумовлює передачу коштів між бюджетами. Показово, що до прийняття Бюджетного кодексу така передача мала здійснюватись виключно згори донизу (із бюджету вищої ланки до нижчої), а з прийняттям цього кодифікованого акту законодавець розширив напрямки застосування офіційних трансфертів між всіма ланками бюджетної системи в цілому.

Головин Д. В.

*Национальный университет государственной налоговой службы Украины,
соискатель*

ОБ ОПРЕДЕЛЕНИИ РЕЗИДЕНСТВА ДЛЯ ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ – НАЛОГОПЛАТЕЛЬЩИКОВ

При определении резиденства компании следует исходить из того, где находятся фактические органы управления. Нормы гражданского законодательства обуславливают то, что лицо, являющееся коммерческой